

Mersin Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Uğur Atik ile Söyleşi

ÇAĞATAY ÇAKAR:Sayın Hocam bize öncelikle fakültenin kuruluşu ve yapısından bahsedermisiniz?

UĞUR ATİK: Fakültemiz 13 Temmuz 2000 Tarihli resmi gazete yayınlanan Bakanlar Kurulu'nun 2 Haziran 2000 Tarihli kararı ile kurulmuş en genç eczacılık fakültesidir.Halen devam ettiğim dekanlık görevine 2 Ağustos 2000 tarihinde kurucu dekan olarak atandım. Öğrenci sayımız 24,öğretim üyesi sayımız 6 yardımcı doçent 2 doçent ve 1 profesör olmak üzere 9'dur. Önümüzdeki yıllarda özellikle meslek branşlarında öğretim üyesi almayı planlıyoruz. Yeni kurulmuş bir eczacılık fakültesi olarak öğretim programımızı eczacıdan maksimum verimi alacak ve eczacıya farklı iş alanları yaratacak şekilde programladık.

Eczacıyı sadece ilacı sunan konumundan çıkarmak adına ve dünya ile entegrasyonu sağlamak amacı ile klinik eczacılık konusunda ağırlıklı bir eğitim öğretim programı hazırladık.Amacımız hem ilacı iyi bilen hem hastasına daha bilimsel yaklaşacak eczacılar yetiştirmek.

Ç.ÇAKAR:Sayın Hocam, klinik eczacılığın Türkiye'deki ve dünyadaki uygulamaları konusunda biraz bilgi verir misiniz?

U.ATİK:Klinik eczacılık şu anda Marmara Üniversitesi Programında yer alan bir ders.Ayrıca Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde de yüksek lisans ve doktora prgramı olan bir bilim dalı.Bizim amacımız bunun tüm eczacılık fakültelerinde anabilim dalı olarak kurulmasıdır. Nedenine gelince...Avrupa Birliği 90'ların başından itibaren Türk sağlık personelini yani hekim, diş hekimi, ebe, hemşire, eczacı vs. yüksek öğrenim görmüş olan sağlık personelinin serbest dolaşımına izin vermiş fakat ilgili fakültenin eğitim-öğretim programlarının Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak düzenlenmesini talep etmiştir. Avrupa'da tüm Eczacılık Fakültesinin eğitim süresi 5, hatta 6 yıldır. Bizim 4 yıllık eğitim programı ile bu entegrasyonu sağlamamıza imkan yoktur. Avrupa Birliği uyum çalışmaları aşamasında en önemli adımlardan biridir Eczacılık Fakültesinin beş yıla çıkarılması. Beşinci yılı henüz çekirdek müfredat oluşmadığı için daha çok staj gibi kullanacağız. Klinik eczacılık hastalığı bile

hekim kadar değil ama bilmesi gerektiği kadar semptomları ile klinik tablosu ile bilebilmek, o hastalıkta kullanılacak ilaçlara hakim olabilmek, biyoyararlanımını bilmek, dozlarını tedavide alınacak sonuçları bilebilmektir. Bu 1. basamak sağlık hizmeti verirken doğru anlamda yönlendirici olmayı sağlayacaktır. Yani eczacı o tezgahın arkasında ilacı sunan değil de o ilaca herşeyi ile hakim, hastalıkların sebeplerini, sonuçlarını tanılarını da bilen bir eczacı olarak yetişecektir. Ayrıca programımıza bir de mesleki uygulama koyduk. Buradaki amaç gayri ciddi yapılan stajların ders programına konarak ciddi kazanması ve mesleki uygulamalarla örneğin bir çocuk kliniğini izlemek gibi daha sağlam bir eğitim vermektedir.

Ç.ÇAKAR: Hocam bizim okuduğumuz dönemde eczacılığın branşlaşması tartışılıyordu. Siz bu olaya nasıl bakıyorsunuz?Her mezun olan eczacı eczane eczacısı olmak zorunda mı? Eczacının iş alanları nasıl genişletilebilir?

U.ATİK:Tamamen katılıyorum. Öncelikle klinik eczacılık konusunun tamamen oturması lazım. Daha sonra sanayi eczacısı, eczane eczacısı ve klinik eczacısı olarak branşlaşmalı. Bu hem eczacının iş alanlarının genişlemesine sebep olur hem de daha fazla alanlarda daha fazla yelpazeler içerisinde eczacı iş bulacaktır.Gerçekten çok ağır ve iyi bir eğitimden geçmiş insanların masalarında oturup sadece ticaret anlamında iş yapmaları bana sempatik gelmiyor. Daha üretken ve topluma daha yararlı olması gerek eczacının.

Ç.ÇAKAR: Az önce Avrupa Birliği'ndeki eğitim sürecinden bahsettiniz.Ülkemiz Avrupa Birliği'ni kendine bir hedef olarak koydu ve bütün siyasi ve özel kurumlarımız bu konuda büyük bir çalışma içerisinde. Sizce eczacılık mesleği buna hazır mı? Örneğin Türkiye'de eczane eczacılığı açısından söylüyorum henüz ruhsata sınırlandırma getirilmedi. Şu anda ülkemizde 2200 kişiye bir eczane düşüyor ve yeni mezun olan arkadaşlarımızın

serbest eczacılık dışında da bir alternatifi görünmüyor. Burada iki yönlü bir soru soruyorum.

1-Ülkemiz hazır mı?

2-Bu fakültelerin açılması doğru mu, yani Türkiye'de eczane çok ama eczacı az mı?

U.ATİK: Genel olarak bakıldığında Türkiye'de her meslek grubunda bir fazlalık var. Bu da bence eğitim öğretimde ülkenin ihtiyaçları insana yönelik bir plan değil de çok sayıda insana yüksek öğrenim imkanı yaratma çabasından oluşmuş. Tabi ki eczacılık mesleği olarak hazır değiliz ama eğitimi 5 yıl yapmak gibi değişikliklerle bu geçiş döneminde hazırlanmak zorundayız. Bu geçiş süresinde süratli ve doğru kararlar alınırsa ruhsatlandırma olsun, iş alanları olsun doğru oturtulursa Avrupa Birliğine geçişimiz de kolay olur.

Ç.ÇAKAR: Şirket (zincir) eczaneler hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Zincir eczaneler eczacılık mesleğini hangi noktaya getirir?

U.ATİK:Gelişmiş ülkelerde bunun örnekleri var. Örneğin ABD'de eczaneler beş büyük şirketin elinde. Ama tabi kendi iş yerinde kendi eczanesinin sorumluluğu altında bir eczacının çalışması da bizim alıştığımız bir manzara. Diğerinin hiç yaşamadık ya da hiç incelemedik. Bilmiyorum oradaki eczacı mutlu mu? Yani gözlenmesi lazım hangisi daha iyi? Acaba o zaman şirketleşme değil de bir ortaklıktan söz edilebilir mi? Belki 24 saat açık bir eczanede üç tane eczacının çalışması etik açıdan doğru olabilir. Otokontrol, deontolojik kurallar belki daha iyi yürür. Ruhsatlandırmayı sınırlarken yeni mezunlara iş imkanı tanımak açısından faydalı olabilir.

Ç.ÇAKAR:Yardımcı eczacılık müessesesinin bir an önce hayata geçirmek gerekiyor.

U.ATİK:Kesinlikle katılıyorum. Eczacının çeşitli nedenlerle dışarı çıkması durumunda eczane kalfaya kalıyor. Verilen hizmet doğru mu veriliyor? Kalfaların eğitimi de önemli. Bunlar zaten Avrupa Birliği'ne geçiş sürecinde önemli şeyler.

Ç.ÇAKAR:Fakültemiz buraya açıldıktan sonra Meslek İçi Eğitimlerle eczacılarımıza nasıl katkılar sağlayabiliriz?

U.ATİK:Biz bundan çok keyif alırız.Hem ilimizdeki mestektaşlarımızla bilgilerimizi paylaşmaktan keyif alırız,hem de zaten üniversitelerin görevlerinden bir tanesi bilgileri toplumla, kurumlarla paylaşmak.O nedenle Eczacılık Fakültesi Öğretim Üyeleri adına gönül rahatlığı ile söylüyorum, bilimsel anlamda her konuda sizlerle işbirliği yaparız.Yeni ilaçlar hakkında onların biosentezleri,kullanımları biyoyararlanımları hakkında yani her türlü bilimsel konuda bilgi verebiliriz. Bizler zaten halka açık derslerde sunuyoruz.

Ç.ÇAKAR:Tüm mesleklerde yaşanan deontolojik bozulma ve gittikçe de yayılması söz konusu. Bunun biraz toplumla da ilgisi var ama bu bizim mesleğimizde çok öne çıkmaya başladı.Sizce bu eksiklik aldığımız eğitimden mi kaynaklanıyor? Yoksa var olan yasalardan dolayı dipdibe açılan eczaneler hizmet yarışına girdikleri için mi? Bu etik kirlenmenin nedenlerini genel olarak değerlendir misiniz.

U.ATİK:Bu konu beni uzun yıllardır rahatsız eden bir konu.Sanırım koşullar eczacıyı yanlış yapmaya itiyor. Sanayi de bunu promosyon teklifleri ile körüklüyor. Benim kişisel fikrim bunun eczacılık eğitiminden kaynaklanmadığı yönünde. Bu zaten "Deontoloji ve Meslek ahlakı" dersi olarak anlatılıyor. Ayrıca bizim fakülteye Davranış Bilimleri dersini de koyduk.Bu biraz da insanın içinde olan bir şey. Etik dışı davranmak açıkçası ahlaksızlık. Ama bunun çok fazla yapıldığını zannetmiyorum. Birçok eczacımızın bu konu da duyarlı olduğunu umuyorum.

Ç.ÇAKAR:Hocam yanyana eczanelerin açılması da etkili olabilir.

U.ATİK:Tabii bu bir ticari yarışma haline gelmiş. Eczacılığı bu konumdan çıkarmak zorundayız. Eczacı hiç kimseyi ekmeği ile oynatmak istemiyor, kazanmak,daha çok kazanmak istiyor. Eczacıların işbirliği yapıp bir takım kurallar koyması gerekir. Örneğin bir havuz yapılabilir yanyana olan eczaneler içerisinde. Ayrıca hem TEB'in hem Eczacı Odası'nın yaptırımları güçlü olmalı ve Sağlık Bakanlığı'nın da yöreklendirmesi gerekir. Ama bu etkin denetimlerin onur kırılmadan yapılarak, güzel eleştiriler getirilerek sağlıklı olacağını ve işlerin yoluna gireceğini sanıyorum.

Ç.ÇAKAR: Sayın hocam son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

U.ATİK: Onur verdiniz. İçel Eczacı Odası ile son derece iyi ilişkilerimiz vardır. Bize çok yakın sıcak ilgi gösterdiniz.Bu ilişkilerin artarak devam etmesini ve başkanlarınızın devamını diliyorum.